

Helse- og omsorgsdepartementet (HOD)
Postboks 8011 Dep
0030 Oslo

Oslo, 15. april 2011

Vår ref. 09/00009-57
Deres ref.:
Saksbehandler: Kristin Byrkje

Att.: Helse- og omsorgsminister Anne-Grete Strøm-Erichsen

Stopp salg av tobakk til mindreårige og innfør tobakksfri skoletid

I forbindelse med HODs arbeid med ny nasjonal tobakksstrategi og tilhørende revidering av tobaksskadeloven ønsker Kreftforeningen å komme med to innspill til lovarbeidet. Vi mener det bør innføres en bevillingsordning for salg av tobakksvarer. Dessuten bør det innføres en bestemmelse om tobakksfri skoletid. Begge tiltakene ble også foreslått for HOD i 2010 i forbindelse med arbeidet med ny nasjonal tobakksstrategi.

Kreftforeningen mener at det er spesielt viktig med tiltak som forebygger at barn og unge begynner å bruke tobakk. Det bør være nulltoleranse for salg av tobakksvarer til mindreårige, og vi må forebygge at grunnskolen og videregående skole blir rekrutteringsarena for nye generasjoner tobakksbrukere. Vi mener at bevillingsordning og forbud mot tobakksbruk i skoletiden er egnede tiltak.

Bevillingsordning

Vi foreslår en kommunal bevillingsordning for salg av tobakk og overholdelse av aldersgrensen. Begrunnelsen for dette kan oppsummeres i følgende punkter:

- Rundt 50 prosent av unge i aldersgruppen 13-17 år som bruker tobakk, kjøper tobakken selv. Tilgjengelighetsbegrensende tiltak som bevillingsordninger er av de tiltak som har best dokumentert effekt for å håndheve aldersgrensen.
- Tobakskonvensjonen (FCTC) fastsetter at partene skal innføre effektive tiltak for å hindre salg av tobakk til mindreårige, jf. art. 16 nr. 1 og 7.
- WHO anbefaler at det etableres en bevillingsordning for å regulere salg av tobakksvarer, siden salget av tobakksvarer generelt, og salget til mindreårige spesielt, ikke er tilstrekkelig regulert.
- Tobakksfritt (1998) og Helsedirektoratet (2003) har tidligere foreslått bevillingsordninger.
- En rekke land har allerede innført liknende ordninger, som Sverige, Finland, Island, Frankrike, Irland, Nederland, Tyskland og lokale myndigheter i Storbritannia.

Tobakksfri skoletid

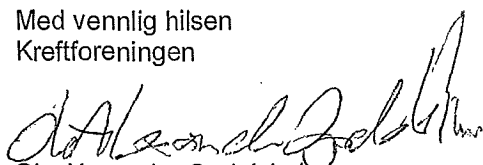
Vi foreslår at det innføres tobakksfri skoletid for alle elever og ansatte. Begrunnelsen er som følger:

- Studier som foreligger peker på at man best kan forebygge tobakksbruk på skolen ved hjelp av restriktive virkemidler. Innføring av tobakksfri skoletid for både elever og ansatte anbefales.
- Forskning viser at det er færre røykere på skoler som har røykfri skoletid.
- Ungdom som røyker daglig, har høyere sykefravær og større selvråporterte plager enn ungdom som ikke røyker.
- Tobakksfrie arbeidsplasser og Røykeloven har bidratt til at flere har sluttet å røyke.
- Ansatte bør være tobakksfrie i skoletiden. Kommuner og fylkes fylkeskommuner må kunne fastsette røykeforbud i arbeidstiden for stillinger som er særlig holdningsskapende. Det må for eksempel kunne stilles et slikt krav til ledere i helseinstitusjoner, lærere i grunnskolen og videregående skole under henvisning til at de er rollemodeller for ansatte, pasienter og elever, i følge KS-advokatene.
- Røykfri arbeidstid er allerede innført ved noen helseinstitusjoner, i enkelte kommuner og private bedrifter.
- I Vest-Agder fylkeskommune er det vedtatt innføring av snus- og røykfri skoletid i videregående opplæring for elever og ansatte innen 2013.
- Tiltaket bidrar til en normendring, ikke bare på skolene, men trolig også mer generelt i samfunnet.

Dersom dere ønsker ytterligere utdyping eller dokumentasjon av punktene ovenfor, er det bare å ta kontakt.

Vi viser til tidligere innspill om styrking av barns rettsvern mot passiv røyking sendt 6. april 2011.

Med vennlig hilsen
Kreftforeningen

Ole Alexander Opdalshei
Assisterende generalsekretær

Kopi:

Bjørn Guldvog, konstituert helsedirektør Helsedirektoratet
Bent Høie, leder av Stortingets helse- og omsorgskomiteé
Reidar Hjermand, Barneombud
Tobakksfritt ved medlemsorganisasjoner